

Kapitola 3: Notace BPMN

Bc. Štěpán Heller

28. října 2015

1 O BPMN

BPMN neboli Business Process Modelling Notation je soubor pravidel a grafických prvků, pomocí kterých mohou organizace modelovat svoje obchodní procesy. Jedná se o světově nejpoužívanější [zdroj?] standard pro modelování obchodních procesů. Jeho nespornou výhodou je, že narozdíl od hojně rozšířené flowchartové techniky, je BPMN standardizované, tudíž je možné modely vytvořené v BPMN například strojově zpracovat. Specifikace BPMN totiž přímo obsahuje definici, jak jednotlivé elementy a vztahy mezi nimi převádět do jazyka BPEL.

Za vznikem BPMN stála iniciativa BPMI (Business Process Management Initiative), jejíž primární motivací bylo vytvořit grafickou notaci, která bude srozumitelná všem účastníkům životního cyklu procesu (management, vývojáři, analytici). [15]

Dalším cílem, se kterým bylo BPMN vytvořeno bylo ustanovit notaci, které umožní zobrazovat jednoduché i komplexní obchodní procesy [15], protože v té době obvyklé modelovací metody byly při vytváření rozsáhlých modelů velmi obtížně použitelné a vzniklé modely bylo složité udržovat.

O BPMN se stará organizace Object Management Group (OMG).

1.1 Verze 1.2 vs 2.0

BPMN je v současnosti ve verzi 2.0, nicméně v praxi je stále hojně využívána i verze 1.2. 2.0 je někdy mylně pokládána za novější verzi BPMN, nicméně faktem spíše je, že každá z verzí slouží trochu jinému účelu.

Pro práci v obchodním oddělení organizace (například v operacích) se hodí spíše verze 1.2. Oproti tomu v technických divizích, jako je například IT je vhodnější použít 2.0. Je to proto, že OMG doplnila do BPMN 2.0 řadu elementů zaměřených právě na IT oblast. [12] Důvodem byla zejména snazší integrace BPMN do BPM softwaru.

1.2 Základní elementy notace BPMN

Symbolika použitá v BPMN je odvozená od klasické a hojně rozšířené flowchartové techniky, která je intuitivní na pochopení i pro pozorovatele, který není

obeznašen s problematikou modelování obchodních procesů.

BPMN obsahuje více jak 100 symbolů. Pro základní práci, ale obvykle stačí jen několik základních symbolů. Základní druhy grafických elementů jsou 4: [6]

1. Flow objects (Tokové objekty)
2. Event (Událost)
3. Activity (Aktivita)
4. Gateway (Brána)

1.2.1 Flow objects

2 BPMN a BPEL

Standard WS-BPEL popisuje význam a vlastnosti jednotlivých aktivit, jejich XML definici, ale nespécifikuje jejich grafický zápis. Někteří dodavatelé proto vytvořili svoji vlastní grafickou notaci jazyka BPEL, která se s každou verzí zdokonaluje tak, aby byly procesy co nejpřehlednější. Naproti tomu BPMN (Business Process Modeling Notation) je grafická notace pro modelování procesů názornou a přehlednou formou.

Cílem BPMN je poskytnout firmám možnost zmapovat procesy a pohlížet na ně v grafické podobě. Přitom podoba a smysl všech symbolů je standardizován, každý přesně rozumí tomu, co daný model znamená a jak proces funguje. To je obrovský přínos, pokud potřebujete procesy komunikovat napříč firmou, mezi odděleními, mezi obchodními a IT útvary.

Rozdíly mezi BPEL a BPMN jsou tedy zřejmé:

BPMN je popisná notace pro business modely procesů a je ustálená na úrovni grafických symbolů, jejich významů a logických propojení. BPEL je standard pro provádění a popis procesů a hovoří spíše technickou řečí. Je standardizován na úrovni XML definice procesu. [1]

Reference

- [1] BPEL – jazyk pro automatizaci procesů.
- [2] ISO 9000:2005.
- [3] Mike Bandor. Process and Procedure. 2007.
- [4] Jiří Chytil and Zdeněk Lehocký. Vývojové diagramy - 1. díl, 2005.
- [5] Jan L G Dietz. *Enterprise ontology: Theory and methodology*. 2006.
- [6] Marlon Dumas, M La Rosa, Jan Mendling, and Hajo Reijers. *Fundamentals of Business Process Management*. Springer Berlin Heidelberg, 2013.

- [7] Hans-Erik Eriksson and Magnus Penker. *Business Modeling With UML: Business Patterns at Work*. 2000.
- [8] Hans-Erik Eriksson and Magnus (Open Training) Penker. Business Modeling with UML.
- [9] Paul Harmon. *Business Process Change: A Business Process Management Guide for Managers and Process Professionals*. Morgan Kaufmann, 2014.
- [10] Andreas Jedlitschka, Outi Salo, and Frank Bomarius. Process Management. *Journal of Software Maintenance and Evolution: Research and Practice*, (May):143–149, 2010.
- [11] Pavel Náplava. A7B16ISP Informační systémy a procesní řízení, 2015.
- [12] Theodore Panagacos. *The Ultimate Guide to Business Process Management: Everything you need to know and how to apply it to your organization*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2012.
- [13] Gregor Polancic. Managing business processes with BPMN – SWOT Analysis, 2014.
- [14] Jan C. Recker, Michael Rosemann, Marta Indulska, and Peter Green. Business process modeling: a comparative analysis. *Journal of the ...*, 10(4):333–363, 2009.
- [15] Petr Vašíček. Úvod do bpmn, 2008.
- [16] Mathias Weske. *Business Process Management*. Springer, 2007.
- [17] Václav Řepa. *Podnikové Procesy. Procesní řízení a modelování*. Grada Publishing, a.s., 2007.
- [18] Václav Řepa. Řízení procesů versus procesní řízení, 2008.